

Cursus Thora

(6) Parasjat Chajjé Sarah

Driebergen, 8 februari 2011

Willem J. Ouweneel

Par. (Wajjihjoe) chajjé Sarah
(‘En het leven van Sara was...’) (Gn 23:1-25:18)

Dood en begrafenis van Sara, de bruidwerving van Rebekka, Ketura en haar zonen, dood en begrafenis van Abraham, Ismaëls zonen

Onderverdeeld:

- I. Gn 23:1-24:28 (1e les)
- II. Gn 24:29-25:18 (2e les)

Dood van Sara

Enige vrouw van wie in de Bijbel de levensjaren én de sterfplaats (Hebron) vermeld worden!

(nadruk: Hebr.: ‘100 jaar & 20 jaar & 7 jaren’)

Kirjat-Arba = ‘stad van de 4’, d.i. reuzen (Nm 13:22)
óf (Rasji): 4 echtparen (Adam & Eva [??] & 6
aartsvaderlijke echtparen)

Rasji: Sara stierf direct na Abrahams offer (van de schrik!); dus was Isaak toen $127 - 90 = 37$ jaar oud, dus geen kind!)

Dialog Abraham – Hethieten

Abraham wenst *eigen* graf voor Sara en heel zijn familie: het *enige* land dat hij ooit in Kanaän bezeten heeft!

Vs4: Abraham erkent zijn positie: ‘vreemdeling & bijwoner’, heeft dus geen eigen land

Vs6: Hethieten erkennen zijn reputatie: ‘vorst Gods’ (Hebr. *n’si Èlohim*) (vgl. Lot: Gn 19:9 als vreemdeling geminacht)

Dialogoog Abraham – Efron

Vs9: specifieke wens: spelonk van Machpela (= ‘dubbele grot’, de ene in de andere; Ibn Ezra)

Vs6-13: Abraham wil geen geschenk

Vs15v.: zeer hoog bedrag (20x de prijs van een slaaf, Gn 37:28), waarover Abraham niet onderhandelt!

(Rabbi’s: test van God: al beloofde Hij Abraham het hele land, deze was gedwongen een deel ervan te kopen tegen een hoge prijs...)

Eerste vermelde begrafenis in de Bijbel

Waarom Abrahams zorg?

Waarom maakt Abraham zich zo druk over het graf?

(a) Hoop op de opstanding

(b) Hoop op toekomstig bezit van het land

(vgl. Jakobs verlangen naar een begrafenis in
Machpela: 49:29-32; zie ook Jozef in 50:25v.)

Hebron zeer oud: Nm 13:22b

Israëls 4 heilige steden (en de 4 antieke 'elementen')

- 1) *Jeruzalem*: plaats van Davids troon en de tempel:
VUUR (op het altaar)
- 2) *Hebron*: graven van de aartsvaders: AARDE
(wegens de graven)
- 3) *Tiberias*: plaats van de Talmoed en de graven van
beroemde rabbijnen: WATER (wegens het meer)
- 4) *Safed (Ts'fat)*: plaats van beroemde rabbijnen
(vooral na 1492) en de Kabbala: LUCHT
(wegens de mystiek-geestelijke atmosfeer)

Typologische betekenis

Abraham = God de Vader

Isaak = de Zoon van God

Sara = Israël onder het oude verbond, moeder van de erfgenaam; nu in het graf van de vreemdeling (vgl. Kain, Akeldama), maar in geloof: met het oog op de opstanding (Dn 12:2; Ez 37; Rm 11)

Rebekka

Rebekka = de Gemeente (hoofdzakelijk uit de niet-Joden): de bruid van God maakt (tijdelijk) plaats voor de bruid van de Opgewekte Zoon als Gods getuigenis op aarde

Enorme belang van dit thema: zeer lang hoofdstuk (de bruidwerving, Gn 24)

Zie Gn 22:20-23: geboorte van de Gemeente gegrond in het offer van Jesjoea!

De knecht gezonden

24:1 ‘in alles gezegend’ – behalve kleinkinderen

Vs2-4 Abraham oud (kon spoedig sterven [maar zou nog 35 jr leven!], dus Eliëzer (15:2) grote verantwoordelijkheid: geen Kanaänitische vrouw, maar één uit de eigen familie (N.B. maar waar haalden Jakobs zonen hun vrouwen vandaan!? vgl. Gn 38:2,6)

Vs2: Rasji: ‘heup’ = geslachtsdeel! Alles gegrond op de besnijdenis (vgl. 47:29)

Vs3,7: Gods Melchisedek-titel (Ef 1:10; Ko 1:20)

De reis

Vs7: Gods ‘engel’ gaat mee (Engel van JHWH)

Vs10: tien kamelen om de rijkdom van Abraham te torsen > aantrekkelijke bruidsschat

Mesopotamië: *Aram-naharajjim*: ‘Aram van de twee rivieren (Eufraat & Tigris)’; Nachor = grootvader van Rebekka

Vs12-14 én afhankelijk van Gods zegen én van de bereidwilligheid van de jonge vrouw (N.B. vs14: ‘bestemd’, dus Gods plan!)

Vs15 presentatie van Rebekka (*Rivka*, ‘de boeiende’)

Leeftijd van Rebekka

Een rabbijnse traditie: Rebekka was 3 jaar!!

(a) Geboren direct na Isaaks offer; hij toen 37, en trouwde toen hij 40 was (Gn 25:20): $40 - 37 = 3$

(b) Kinderen kwamen pas na 20 jaar (Gn 25:26); je mag pas om kinderen bidden na 10 jaar onvruchtbaarheid, dus Rebekka was eerste 10 jaar nog niet geslachtsrijp >> ca. 3 jaar ($> 13 \text{ jr} > 23 \text{ jr}$)

Past niet bij 24:16: schone maagd, nog niet gehuwd, en sterk genoeg op water te putten

Dialogo Eliëzer – Rebekka

Vs19-21 snelle gebedsverhoring!

Vs22 bruidsversierselen

Vs23 vraag naar haar identiteit

Vs24 antwoord: niet haar eigen naam, maar haar familie! ‘Waar hoor je bij?’

Vs25 gastvrijheid (vgl. Gn 18 & 19)

Vs26v.: dank, aanbidding

Typologie

Isaak en Rebekka: Jesjoea en zijn Gemeente

Eliëzer:

(a) type van de Heilige Geest;

(b) zijn weg: type van onze wandel in de Geest:

vs 12v.: afhankelijkheid

vs 21v.: op Gods weg letten

vs 26v. & 52: aanbidding

Zes bruiden in Genesis

- (1) *Eva*: de ‘laatste Eva’ naast de ‘laatste Adam’
- (2) *Sara*: Israël, vrouw v. God, moeder v.d. Zoon
- (3) *Rebekka*: de H. Geest werft haar uit de volken
- (4,5) *Lea*: de niet-joodse bruid, & *Rachel*, de joodse bruid: Jesjoea kwam voor Israël, kreeg de Gemeente, maar uiteindelijk ook Israël
- (6) *Asnat*: bruid van ‘Jozef’ (Jesjoea), terwijl Hij nog verworpen is door zijn eigen volk

De aard van de bruid

Vs5v.: terwijl de bruid geworven wordt, blijft Jesjoea in de hemel: de Gemeente op weg naar Hém, niet omgekeerd

De bruid niet uit ‘de wereld’, maar uit de familie des geloofs (vgl. Mt 12:48-50; Jh 11:51v.; de Gemeente begon met de al bekeerde 120 in Hd 2); dus in Gn 24 *niet* de roep van het evangelie, maar de toebereiding van de bruid (2 Ko 11:2)

De versiering van de bruid

Vs19 eerst de innerlijke versiering (passend bij de Bruidegom) > 22: uiterlijke versiering, zelfs vóór de bruid haar nieuwe identiteit kent!

Versiering: Jesjoea's heerlijkheid, die Hem door de Vader gegeven is (vs36! Joh 17:22!) & gekend wordt uit het Woord; vandaar de bron

Vgl. de Gemeente in Hd vóór Paulus' openbaring van het ware karakter van de Gemeente (rol van de H. Geest!! Jh 16:14v.; 2 Ko 3:18; Ef 1:17)

[einde 1^e les]

Eliëzer in Betuëls huis

Vs28: Reb. naar het ‘huis van haar moeder’ (vrouwen woonden apart met hun kinderen; 22:24)

Vs24: broer Laban (vader van Lea & Rachel!) speelt hoofdrol (vs31 ‘ik’; vs50: ‘Laban & Betuël’!; vs55); wordt aangetrokken door Rebekka’s nieuw verworven rijkdom (vs30)

Vs33: eerst taak volbrengen, dan rusten

Vs34-49 herhaling van de geschiedenis: belang ervan in Gods oog!

Eliëzers relaas

Vs35,40,42 enz.: JHWH! (de God van het verbond)

Vs37-39 Gods *raad* < > 40-48 Gods *wegen*

Vs36b: ‘alles van Isaak’! Aantrekkelijkheid van de
bruidegom; ook typologisch essentieel (vgl. 25:5)

Vs48v.: Gods leiding < > menselijke verantwoorde-
lijkheid : familie moet toestemming geven

Vs49a: ónze ‘weldadigheid’ (*chèsed*) jegens God!

Vs49b: indien wíj niet, dan anderen (Rasji: ‘rechts’:
dochter van Ismaël, ‘links’: dochters van Lot)

Rebekka's spoedige vertrek

Vs54,56b: ook de Geest zegt: 'Kom!'; Hij verlangt naar de Bruidegom (Op 22:17)

Vs55 Rasji: 'dagen' = 1 jaar (vgl. Lv 25:29), 'tien' = 10 maanden (voorbereiding van de bruid)

Vs54-58: ook toestemming van Rebekka nodig!
(Rasji: 'dus meisje niet laten trouwen tegen haar zin!' vgl. echter Gn 29, Rachel & Lea)

Vgl. 1Kn 19:19-21 (Elisa); Ps 45:11 (bruid); Mt 8:21: 'treuzel niet, ga op weg, achter je heer aan!'

Rebekka's reis

Vs59 haar 'voedster/kindermeisje' (Debora, Gn 35:8; ook soort ópvoedster) gaat mee

Vs60 zegen van de familie: het gaat om het nageslacht! (vgl. Ru 4:11v.); door Rebekka gaat God de belofte aan Abraham verder vervullen; dit zaad zal heersen over de steden van zijn vijanden

Vs61 achter Eliëzer aan (type van de Heilige Geest)

N.B. woestijnreis niet vermeld; niet belangrijk

Overzicht

- * Gn 24:1-10: het werk van de *Vader*:
initiatief: wenst een bruid voor zijn Zoon
- * Gen 24:11-61: het werk van de *Geest*: Hij werft de bruid uit de volkenwereld na de dood van Sara (= Israël)
- * Gn 24:62-67: het werk van de *Zoon*: neemt de bruid tot zich en heeft haar lief

Ontmoeting met Isaak

Vs62 ontmoetingsplaats: put Lachai-Roï ('de Levende die zich aan mij laat zien'; Jh 4:14; 14:21,23 Geest en Woord)

Vgl. Hagar (16:14), Isaak (25:11) (2^e bron in Gn 24)

Vs63 'peinzen' (*soeach*) = verlangen naar de bruid? (of 'bidden, treuren, wandelen, afleiding zoeken')

Nachmanides, Sforno: Isaak bad graag bij Lachai-Roï omdat Hagars gebed daar verhoord was (16:14)

Typologische betekenis

‘Avond’: ≠ type van de wederkomst (‘zonsopgang’!
vgl. de ‘morgenster’!), maar van de geestelijke
groei van de bruid: praktische verwerkelijking van
haar verbondenheid met Christus

Vs64: de bruid ‘herkent’ de Bruidegom, toont
respect (stijgt snel af) en versluiert zich voor de
wereld (vs65): zij is voortaan alleen voor Hém

Het huwelijk

Vs66: vgl. vs1-8: de *Vader* spreekt met de *Geest*, nu: de *Geest* met de *Zoon*, over de *bruid*

Vs67a: ‘Rebekka in de tent van Sara’: de Gemeente neemt tijdelijk de plaats in van Israël als getuigenis van God op aarde, zonder daarmee Israël van diens eigen beloften te beroven

Vs67b: ‘werd hem tot vrouw’: huwelijkssluiting

Vs67c: ‘kreeg haar lief’ (Ef 5:25v.); ‘troost’ na de dood van Sara

Huwelijk met Ketura

Hoe is dit mogelijk als Abrahams lichaam al vóór de verwekking van Isaak ‘verstorven’ was (Rm 4)!?

Wellicht gebeurtenis uit zijn vroegere leven?

Rasji: Ketura = Hagar!! Sj’moeël ben Meïr (Rasji’s kleinzoon!) & Ibn Ezra verwerpen dit

‘bijvrouw’: geen huwelijksceremonie (vs6: Ketura en Hagar); toch ook gewoon ‘vrouw’ (16:3; 25:1)

Zonen: volken op het Arabisch schiereiland

Leeftijden van de aartsvaders

$$\text{Abraham: } 175 = 7 \times 5 \times 5$$

$$\text{Isaak: } 180 = 5 \times 6 \times 6$$

$$\text{Jakob: } 147 = 3 \times 7 \times 7$$

$$\text{Jozef: } 110 = 5 \times 5 + 6 \times 6 + 7 \times 7$$

Vgl. bijv. Ismaël 137 (Gn 25:17): priemgetal! dus geen verband

Abrahams dood

Vs7: 175 jaar: Esau & Jakob waren toen 15

Vs8: hoge ouderdom, zoals beloofd (Gn 15:15)

‘volken’ = vaders (niets over het hiernamaals!)

Vs9: de twee zonen (89 & 75 jr oud) verenigd in deze taak! (Rasji: hadden zich dus verzoend!)

De tweede van de zes bijgezet in Machpela (1^e: Sara, 3^e: Rebekka, 4^e: Isaak, 5^e: Lea, 6^e: Jakob)

Vs11 Isaak nu het ‘vat van de belofte’ > gezegend, woont bij de ‘juiste’ bron

Ismaëls nageslacht

De 12 stammen van Ismaël, o.a. Nebajot (vgl. Js 60:7), Kedar (vgl. Hl 1:5; Js 21:16; 42:11; 60:7 enz.), Duma (vgl. Js 21:11)

Ook dochters: Mahalat (= Basmat?), vrouw van Esau (Gn 28:9; 36:3)

Ismaëls leeftijd vermeld & ‘gaf de geest’: beide bewijst dat hij na zijn berouw een rechtvaardige was (want verzoend met Isaak!) (Nachmanides)

Eveneens volken op het Arabisch schiereiland

Typologie (a)

De gelovige

Abraham: de gelovige als geroepen vreemdeling en drager van de belofte

Isaak: de gelovige als de ‘hemelse’ mens; zoonerschap

Jakob: de gelovige als voorwerp van de wegen van God om ons van zwakheid van het vlees tot kracht in de Geest te brengen

Typologie (b)

Jesjoea

Abraham: type van Jesjoea als de drager van de beloften

Isaak: type van Jesjoea als de opgeofferde én verheerlijkte mens in de hemel

Jakob: type van Jesjoea in verbinding met Israël (de wegen van God met de aarde)

Typologie (c)

Profetisch

Abraham: type van God de Vader

Isaak: type van God de Zoon

Jakob: type van het *werk* van de Heilige Geest; type van Israël in ballingschap

Typologie (d)

De vier vrouwen van de drie aartsvaders

Sara: type van Israël als moeder van Jesjoea, maar tijdelijk terzijdegesteld voor de bruid van de Zoon

Rebekka: type van de geroepen Gemeente, door de H. Geest bijeenvergaderd, verbonden met de Zoon

Rachel: type van Israël als het doelwit van Jesjoea's liefdearbeid

Lea: type van de Gemeente als tijdelijk in de plaats van Israël gekomen als getuigenis van God op aarde

Typologie (e)

Israël

Ismaël: Israël naar het vlees, onder de wet; als zodanig geen drager van de belofte; wel voorwerp van Gods genade

Sara: Israël als moeder van Jesjoea, maar tijdelijk terzijdegesteld voor de bruid van de Zoon

Esau: Israël naar het vlees als de onverschillige die geen prijs stelt op de eerstgeboorte, maar wel op de zegen

Jakob: Israël drager van de belofte, door ontrouw in ballingschap, toch uiteindelijk herstel

Rachel: Israël als het doelwit van Jesjoea's liefdearbeid